

„Azok a jó gyerekkönyvek, amelyek nem nézik ostobának a gyerekeket”

Beszélgetés Kováts Gáborral

Kováts Gábor az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar művelődésszervező szakán tett záróvizsgát 2007-ben, jelenleg dekoratív tanárként dolgozik a Jaschik Álmos Művészeti Szakgimnáziumban. Budapesten él, két gyermek édesapja. 2014-ben írói álnév alatt jelent meg első prózakötete. Második kötete a *Huba Álomföldén* mesekönyv, amely Győri Tibor illusztrációival jelent meg a Magyar Napló Kiadónál.

– *A mese világgépe erősen eltér az eddig megszokottaktól. A karakterek, vagy maga a helyszín, Álomfölde nem éppen egy szokványos mese keretei közé illenek, sokkal groteszkebbek annál. Hogy alkotad meg ezt a mesevilágot?*

– A történet figurái, bizonyos helyzetek, helyszínek a nagyfiam álmaiból, játékaiból, vagy éppen a közös játékainkból származnak, aki Csontival például tényleg mentett embereket álmában egy égő házból, de megjelenik az egyik figurában a kislányom is. Ő sokszor játszott úgy, hogy nem fogott meg semmilyen játékot, autót, plüssfigurát, mégis látszott rajta, hogy valamilyen álmvilágban van éppen, befelé játszik. Ezekből a játékokból is néha ki-ki hallatszott valami. Kialakultak a mese alapjai, amelyek aztán kezdtek a fejében egészzé összeállni.

– *A karakterek elnevezései – Dzsuvás Vili, Tündérmadzag hercegnő, Rakétafarkú Mókus és a többiek – is a gyerekeidről származnak, közösen találtátok ki őket?*

– Minden családban vannak vicces helyzetek, félrehallások, szállóigék, családnyelvi elemek. A könyv szereplői és a történetek között is megjelennek ilyen, a családi történetekből beemelt elemek. Egész konkrétan, a Rakétafarkú Mókus a

kisfiam által kitalált figura volt, emlékeim szerint játszott is vele, Tündérmadzag hercegnő édesanyjától származik, Dzsuvás Vilit pedig én találtam ki.

– *Az alapkoncepció sokaknak ismerős lehet: két világ párhuzamos létezése és az átjáró, amelyen csak a kiválasztott szereplő léphet át. Noha rengeteg párhuzamot találhatunk erre a sémára, engem mégis leginkább Lewis Carroll Alice Csodaországban című meseregényére emlékeztetett a történet – csak talán kevésbé nonszensz. A címben is a szereplő neve és a helyszín jelenik meg mindkét mű esetén. Volt egy ilyen konkrét minta, amit követél?*

– Be kell vallanom, hogy az Alice Csodaországban nem olvastam; így nem is volt szándékomban párhuzamba állítani a mesémet a híres könyvvel, azonban utalások vannak kedves szerzőimre, illetve meséimre. Például Fekete Istvánra, vagy az egyik poén kapcsán a Micimackóra. A könyv egyébként alapvetően a saját gyerekeim szórakoztatására született, pár év múlva merült föl bennem, hogy ki is lehetne adni, így került végül a Magyar Napló Kiadóhoz a kézirat.

– *A mű egy igen fontos problémát tematizál szülő (vagy felnőtt) – gyerek kapcsolatban. Az, hogy*

a szülők gyakran a gyerekek előtt veszekednek, és a felnőttek nem titkolják a gyerekek előtt feldúltságukat, zaklatottságukat, ami kihat a gyerekek lelkiállapotára is. Huba kalandjainak végső célja, hogy a felnőttek nyugodtabbak, kiegyensúlyozottabbak legyenek. Szándékodban állt felnőtt olvasókat is megszólítani a kötettel?

– Véletlenül se szeretném megmondani, hogy hogyan kellene viselkedniük a felnőtteknek, a szülőknek, ugyanakkor nem vagyok túl jó véleménnyel a felnőttekről – beleértve magamat is. Nem tudom, hogy kell-e titkolni a feldúltságot, zaklatottságot, talán nem; de az fontos, hogy ne a gyereken csattanjon az ostor, ha valaki más felhúz minket. Azt pedig, hogy mennyire szükséges a jó alvás, úgy hiszem, idősödve mindenki észreveszi.

– *A kötetben mintha megfordulna a felnőtt-gyerek hierarchiaviszony. Érdekes, gyerekbarát koncepció, hogy lényegében a gyerekek – vagy jelen esetben egy gyerek – dolga megmenteni a felnőttek világát. Mit gondolsz, ez csak a könyvekben lehetséges?*

– Azt gondolom, hogy az, ahogyan a gyerekek működnek, sokszor tanulságos lehet a felnőttek számára is, és bizonyos esetekben

jobban is működnek, mint mi. Az igazságérzetük nagyon finomra van hangolva, ugyanakkor egy pillanat alatt meg tudnak bocsájtani bárkinek. De az értékrendjük is figyelemreméltó.

– *A könyvet olvasva gyakran támadt az a benyomásom, hogy ennek a történetnek a „célközönsége” vagy „mintaolvasója” tipikusan egy olyan kisfiú, aki bár nagyon csintalan, mégis szeretnivaló, s akit a baj és a felfordulás éltet, mindig mesterkedik valamiben. Mint ha a kisiskolások menő rosszfiújának szólna a történet. Jól érzem, hogy nekik szól a mű? El tudod képzelni, hogy a történetet akár lányok is éppúgy kedvelhetik?*

– Úgy gondolom, hogy a szelíd, csendes gyerekek is szeretik a vagány dolgokat, úgyhogy minden gyereket megszólíthat a történet. A kislányom most hatéves. Ő nem volt hajlandó meghallgatni a mesét addig, amíg jöttünk a kinyomtatott papírokkal, csak akkor, amikor kész lett a könyv. Talán ő a legfőbb kritikussom, mert biztos, hogy nem fogja azt mondani valamire, hogy „de jó”, ha egyszer nem tetszik neki. Meg hát azért van a könyvben Macskalány is, meg Tündérmadzag hercegnő is... Mindenestre az győzött meg arról, hogy nem csak idősebb fiúknak tetszhet a mese, hogy egymás után háromszor kellett az anyukájának elolvasnia.

– *„Jókra és rosszakra egyaránt szükség van” – mondja Őz Ede a negyedik fejezetben. Tudom, hogy nem ez a történet fő tanulsága, engem mégis nagyon megfogott.*

Nem próbál egy idealizált képet kialakítani a gyerekek fejében a világról, hanem arra készít fel, hogy minden csak az ellentétével együtt létezhet...

– Véleményem szerint azok a jó gyerekkönyvek, amelyek nem nézik ostobának a gyerekeket. Az se baj, ha elsőre nem ért meg mindent, csak szép lassan esik le neki egy-egy részlet, attól az egész még hathat rá. Ha pedig többszöri olvasás után is talál majd benne felfedezhető részeket, részleteket, az csak örömet szerezhet egy későbbi olvasáskor. Arról nem beszélve, hogy ha egy szülő olvassa a könyvet, akkor talán neki is szórakoztatóbb, ha néha felé is szól egy kicsit.

– *Hogyan születtek a kötet illusztrációi? Közös ötleteltetek, vagy szabad kezet adtál az illusztrátornak, Győri Tibornak? Van kedvenc illusztrációd?*

– Győri Tibor régóta a barátom, együtt jártunk annak idején a ma már önálló iskolaként nem létező Dekoratór Iskolába. A dekorsulinak amúgy is volt egy elképesztő kohéziós ereje, mind a mai napig sokan ápolnak barátságot az itt együtt töltött időkből, amiből, remélem, sikerül átmenteni sok értéket az utódintézménybe is, ahol jelenleg tanítok. Tibor a dekorsuli után a Képzőművészeti Egyetemen grafikusként végzett. Egyébként nemcsak az illusztrációkat, hanem a könyvet is ő tervezte, és én teljes mértékben meg vagyok elégedve a végeredménnyel, de mindez nem volt meglepetés a számomra, ismertem a munkáit, és tudtam, hogy jól fogja megoldani

a feladatot. Nem bírtam magammal, és a térképet megrajzoltam, de az összes többi rajzot Tibi csinálta. Megmutatta menet közben a terveit a figurákról, de én csak nagyon ritkán tettem észrevételeket; azt hiszem, hogy a saját maga igényessége inkább vezetett változtatásokhoz. Volt kiadó, amelyik azzal utasította el Tibor rajzait, hogy „nem fér bele az arculatukba”. Nagyon örülök, hogy az ilyen igényes grafikák belefértek a Magyar Napló arculatába. Kedven-cem? Őz Edét és a Macskalányt nagyon bírom, és hát a hercegnő roppant csinos lett...

– *Milyen terveid vannak a jövőre? Gondolkozol újabb mesekönyv-íráson, vagy más műfajban alkotnál?*

– Nem szívesen beszélek olyan terveimről, amelyek még nem indultak el a megvalósulás útján, de igen, szeretném, ha a könyvnek a folytatása is megjelenne. Annyit biztosan elárulhatok, hogy a szöveg jelenleg gondozás alatt van. Horváth Bence – aki a mostani kötet szöveggondozását végezte – szívesen vállalta ismét a felkérést. Győri Tiborral is megbeszéltem: van kedve dolgozni a következő rész illusztrációin is, így az újabb kötet hangulatvilágában harmonizálni fog az előzővel. Mindenestre rajtam és Tiboron biztos nem fog múlni a folytatás. Emellett más műfajban is el tudom képzelni magam, de erről még végképp nem szeretnék mondani semmit.

Bolla Eszter